

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

28 листопада 2014 року

№ 755

м.Київ

Про затвердження Положення
про нагляд (оверсайт) платіжних
систем та систем розрахунків
в Україні

Відповідно до пункту 29 статті 7 Закону України “Про Національний банк України”, статті 41 Закону України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків в Україні (далі – Положення), що додається.

2. Департаменту платіжних систем та розрахунків (Кравець В. М.):
забезпечити організацію та проведення нагляду (оверсайта) платіжних систем та систем розрахунків відповідно до вимог Положення;
після офіційного опублікування довести зміст цієї постанови до відома платіжних організацій платіжних систем та учасників/членів платіжних систем.

3. Платіжні організації платіжних систем та учасники/члени платіжних систем, діяльність яких не відповідає вимогам розділу XIII Положення, зобов’язані привести її у відповідність до цих вимог протягом 120 календарних днів із дати набрання чинності цією постановою.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Смолія Я. В.

Голова

В. О. Гонтарева

Інд. 68-1

Положення
про нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків в Україні

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до статті 7 Закону України “Про Національний банк України”, статті 41 Закону України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” та ґрунтується на міжнародних стандартах нагляду (оверсайта) платіжних систем та систем розрахунків (далі – платіжні системи).

2. Це Положення визначає основні організаційні засади та порядок здійснення безвиїзного нагляду (оверсайта) платіжних систем, критерії та порядок визначення важливості платіжних систем, а також вимоги до значущих платіжних систем, що здійснюють діяльність на території України.

3. Виїзні перевірки щодо дотримання об’єктами нагляду (оверсайта) платіжних систем [далі – об’єкти нагляду (оверсайта)] вимог законодавства України з питань діяльності платіжних систем та переказу коштів (далі – законодавство України) здійснюються відповідно до нормативно-правового акта, що визначає порядок організації та проведення Національним банком України (далі – Національний банк) перевірок дотримання вимог законодавства України об’єктами нагляду (оверсайта).

4. Вимоги цього Положення поширюються на об’єкти нагляду (оверсайта), а саме: платіжні організації платіжних систем, учасників/членів платіжних систем (далі – учасники платіжних систем) та операторів послуг платіжної інфраструктури.

Вимоги цього Положення застосовуються до міжнародних платіжних систем, платіжними організаціями яких є нерезиденти, у частині їх діяльності на території України.

5. Національний банк здійснює нагляд (оверсайт) платіжних систем з метою забезпечення безперервного, надійного та ефективного функціонування платіжних систем шляхом:

- 1) моніторингу платіжних систем;

2) оцінювання платіжних систем;

3) у разі необхідності надання вказівок щодо усунення порушень законодавства України та рекомендацій щодо вдосконалення діяльності відповідних платіжних систем, застосування заходів впливу до об'єктів нагляду (оверсайта).

6. Національний банк застосовує до об'єктів нагляду (оверсайта), крім платіжних систем, створених Національним банком, заходи впливу, передбачені законодавством України, у порядку, установленому нормативно-правовим актом, що визначає порядок пред'явлення Національним банком вимог до об'єктів нагляду (оверсайта) щодо усунення порушень законодавства України та застосування до них заходів впливу.

7. Національний банк вимагає від об'єктів нагляду (оверсайта) надання інформації та документів для здійснення нагляду (оверсайта) платіжних систем шляхом направлення відповідного запиту.

8. Об'єкти нагляду (оверсайта) зобов'язані надавати до Національного банку повну та достовірну інформацію і документи та їх копії належної якості (що дає змогу прочитати всі зазначені в них відомості) у встановлені строки у визначеному порядку та форматі.

9. Національний банк забезпечує нерозголошення інформації, отриманої ним під час нагляду (оверсайта) платіжних систем, третім особам, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

10. Слова “платіжна система”, “система розрахунків”, “система переказу коштів” та похідні від них дозволяється використовувати в назві лише тим юридичним особам, які зареєстровані Національним банком шляхом унесення відомостей про них до Реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури (далі – Реєстр).

II. Визначення термінів

1. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

1) багаторівнева структура участі – структура участі, що передбачає можливість надання доступу до послуг платіжної системи прямим та непрямим учасникам платіжної системи;

2) безперервність діяльності платіжної системи – спроможність платіжної системи своєчасно та ефективно виконувати/надавати критичні операції/послуги в штатному режимі діяльності платіжної системи та надзвичайних ситуаціях;

3) валові розрахунки в режимі реального часу – режим розрахунків, що передбачає безперервне виконання зобов'язань учасників платіжної системи окремо за кожним переказом у платіжній системі без відстрочення в часі;

4) відкладені нетто-розрахунки – режим розрахунків, що передбачає виконання зобов'язань учасників платіжної системи за результатами клірингу з визначеною періодичністю;

5) внутрішньодержавний переказ коштів – рух певної суми коштів у межах України з метою її зарахування на рахунок отримувача або видачі йому в готівковій формі;

6) депозитарний ризик – ризик втрати фінансових активів платіжної організації платіжної системи та/або фінансових активів, що передані платіжній організації платіжної системи учасником платіжної системи, з вини юридичної особи, що прийняла на зберігання ці фінансові активи;

7) загальний комерційний ризик – ризик погіршення фінансового стану платіжної організації платіжної системи в результаті зниження її доходів або збільшення видатків, унаслідок якого витрати перевищують доходи та призводять до втрат, покриття яких здійснюється за рахунок капіталу. До загального комерційного ризику не належать ризики, пов'язані з невиконанням зобов'язань учасником платіжної системи або іншою організацією, що має фінансові зобов'язання перед платіжною організацією платіжної системи;

8) заінтересовані особи – власники платіжної організації платіжної системи, прямі та непрямі учасники платіжної системи, органи державної влади, розрахункові банки, оператори послуг платіжної інфраструктури;

9) значущі платіжні системи – платіжні системи, які віднесені Національним банком до категорії системно важливих, соціально важливих або важливих відповідно до визначених цим Положенням критеріїв важливості платіжних систем;

10) інвестиційний ризик – ризик втрати або недоступності фінансових активів платіжної організації платіжної системи та/або фінансових активів, що передані платіжній організації платіжної системи учасником платіжної системи, що виникає внаслідок їх інвестування;

11) кредитний ризик – ризик того, що учасник платіжної системи або інша організація, з якою платіжна організація платіжної системи має договірні відносини, не зможе виконати свої фінансові зобов'язання у платіжній системі в повному обсязі в установлений момент часу або в будь-який момент у

майбутньому. У платіжній системі може виникати поточний кредитний ризик та/або потенційний майбутній кредитний ризик;

12) критерії важливості платіжних систем – установлені Національним банком обсяги операцій та види послуг, у разі надання яких платіжна система може бути визначена Національним банком значущою платіжною системою;

13) критична залежність – залежність діяльності платіжної системи від учасника платіжної системи та/або оператора послуг платіжної інфраструктури, невиконання зобов'язань якими може призвести до неможливості забезпечення безперервності діяльності платіжної системи;

14) критичні операції/послуги – операції та/або послуги платіжної системи, невиконання/ненадання яких призведе до порушення надання послуг учасниками платіжної системи та/або роботи платіжної системи в цілому;

15) надзвичайна ситуація – чинники та обставини, що становлять загрозу для безперервності діяльності платіжної системи: економічна криза, терористичний акт, природні катастрофи (землетруси, зсув, обвал, сель, цунамі, лавина, повінь, смерч, посуха, заморозки, гроза, природна пожежа), техногенні катастрофи та аварії (вибух, пожежі), масові заворушення, збої в постачанні електроенергії тощо;

16) непрямий учасник платіжної системи – юридична особа, яка надає послуги платіжної системи на підставі договору, укладеного з прямим учасником платіжної системи, якому надано право на укладання таких договорів платіжною організацією цієї платіжної системи;

17) операційний ризик – ризик того, що недоліки інформаційних систем або внутрішніх процесів, людські помилки, операційні збої (помилки чи затримки під час оброблення, перебої в роботі систем, недостатня пропускна спроможність), втрата або витік інформації, шахрайство або порушення в управлінні внаслідок зовнішніх подій призведуть до скорочення, погіршення або зупинення надання послуг платіжною системою;

18) основна робоча зона – приміщення та розташоване в ньому обладнання, за допомогою якого забезпечується штатний режим діяльності платіжної системи;

19) остаточність розрахунків – обумовлений правилами платіжної системи момент часу, в який розрахунок у платіжній системі стає безвідкличним та безумовним;

20) оцінювання платіжних систем – комплекс заходів, що здійснюються Національним банком з метою вдосконалення діяльності платіжних систем в Україні відповідно до міжнародних стандартів нагляду (оверсайта) платіжних систем, а також попередження, виявлення та усунення порушень у діяльності окремої платіжної системи шляхом систематичного контролю за відповідністю діяльності платіжних систем вимогам, установленим законодавством України;

21) правовий ризик – ризик відсутності правового регулювання, зміни або непередбачуваного застосування положень законодавства, що можуть призвести до виникнення збитків платіжної організації платіжної системи та/або її учасників;

22) прямий учасник платіжної системи – юридична особа, яка надає послуги платіжної системи на підставі договору, укладеного з платіжною організацією платіжної системи;

23) реєстраційні документи – документи, на підставі яких платіжна система зареєстрована Національним банком та внесена до Реєстру;

24) резервна робоча зона – географічно віддалене від основної робочої зони допоміжне приміщення, призначене для виконання/надання критичних операцій/послуг платіжної системи в надзвичайній ситуації до відновлення штатного режиму діяльності платіжної системи;

25) ризик ліквідності – ризик того, що учасник платіжної системи або інша організація, з якою платіжна організація платіжної системи має договірні відносини, не матиме достатньо коштів для виконання своїх фінансових зобов'язань у платіжній системі належним чином у повному обсязі в установлений момент часу, але він зможе їх виконати в інший момент часу в майбутньому;

26) розрахунковий ризик – ризик того, що розрахунки в платіжній системі не здійснюватимуться належним чином;

27) система міжбанківських розрахунків – платіжна система, у якій забезпечується проведення міжбанківських переказів;

28) система роздрібних платежів – платіжна система, яка призначена для здійснення переказів коштів за операціями, які ініціюються юридичними та фізичними особами із застосуванням електронних платіжних засобів та обробляються на кліринговій основі;

29) системний ризик – ризик того, що неспроможність одного з учасників платіжної системи та/або оператора послуг платіжної інфраструктури виконати

свої зобов'язання або порушення безперервності діяльності самої платіжної системи призведе до порушення діяльності учасників платіжної системи, інших установ або функціонування фінансової системи в цілому;

30) спільний нагляд (оверсайт) платіжних систем – діяльність, що здійснює Національний банк разом із центральними банками інших держав щодо нагляду (оверсайта) за міжнародними платіжними системами;

31) транскордонний переказ коштів – рух певної суми коштів в Україну або за її межі з метою її зарахування на рахунок отримувача або видачі йому в готівковій формі;

32) управління операційним ризиком – постійна діяльність платіжної організації платіжної системи щодо оцінки операційного ризику, визначення його допустимого рівня та застосування заходів контролю з метою забезпечення безперервності діяльності платіжної системи;

33) штатний режим діяльності платіжної системи – функціонування платіжної системи в повному обсязі за стандартними для цієї платіжної системи регламентом та технологією виконання операцій.

2. Інші терміни в цьому Положенні вживаються відповідно до визначень, наведених у законодавстві України.

III. Моніторинг платіжних систем

1. Національний банк здійснює моніторинг платіжних систем шляхом збору, систематизації та аналізу показників діяльності об'єктів нагляду (оверсайта) та їх динаміки.

2. Національний банк здійснює моніторинг платіжних систем на підставі, зокрема:

1) статистичних звітів об'єктів нагляду (оверсайта);

2) інформації, отриманої на запит Національного банку;

3) інформації, отриманої від третіх осіб, у тому числі від органів державної влади та користувачів платіжної системи.

3. Національний банк для здійснення моніторингу платіжних систем вимагає від осіб, які є об'єктами нагляду (оверсайта), надання інформації та документів за показниками, визначеними в пунктах 5 та 7 цього розділу, шляхом направлення відповідного запиту.

4. Платіжна організація платіжної системи зобов'язана надавати на запит Національного банку інформацію, визначену в пунктах 5 та 7 цього розділу:

1) платіжна організація платіжної системи, створеної резидентом України, – засобами системи електронної пошти Національного банку;

2) платіжна організація платіжної системи, створеної нерезидентом України, – засобами поштового зв'язку.

5. Національний банк здійснює моніторинг платіжних систем за такими показниками їх діяльності:

1) обсяги та види операцій, виконані в платіжній системі, та їх частка в загальному обсязі операцій, здійснених у країні системами відповідного виду за визначений період;

2) кількість учасників платіжної системи в розрізі їх видів (резидент/нерезидент, банк/небанківська фінансова установа, прямий/непрямий учасник платіжної системи тощо);

3) частка операцій окремих учасників платіжної системи у загальному обсязі операцій, що виконуються в платіжній системі;

4) обсяги та види операцій, виконані в платіжній системі за участю операторів послуг платіжної інфраструктури, у розрізі видів послуг;

5) вартість послуг, що надаються користувачам платіжної системи.

6. Національний банк здійснює моніторинг платіжних систем щодо інших показників діяльності платіжної системи залежно від специфіки її діяльності, попередньо повідомивши платіжну організацію платіжної системи про перелік цих показників і про необхідність отримувати і зберігати зазначені показники під час роботи платіжної системи.

7. Національний банк має право вимагати від операторів послуг платіжної інфраструктури надання інформації щодо видів послуг та обсягів операцій, здійснених ними за період та в термін, що зазначені в запиті.

8. Національний банк розміщує на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку результати моніторингу платіжних систем двічі на рік, у лютому та серпні, наступними за звітними періодами.

IV. Визначення важливості платіжної системи

1. Національний банк за результатами моніторингу платіжних систем та відповідно до критеріїв важливості платіжних систем, установлених у пунктах 2 – 4 цього розділу, визначає важливість платіжних систем:

1) у лютому поточного року за підсумками діяльності платіжних систем у другому півріччі попереднього року;

2) у серпні поточного року за підсумками діяльності платіжних систем у першому півріччі поточного року.

2. Національний банк визнає платіжну систему системно важливою платіжною системою в разі її відповідності хоча б одному з таких критеріїв важливості платіжної системи:

1) платіжна система забезпечує проведення міжбанківських переказів, частка яких становить більше ніж 10% від загальної суми переказів, виконаних у країні системами міжбанківських розрахунків та через кореспондентські рахунки банків, відкриті в інших банках України;

2) платіжна система здійснює перекази коштів за правочинами з державними цінними паперами на відкритому ринку;

3) платіжна система забезпечує врегулювання зобов'язань учасників, які виникають в інших платіжних системах.

3. Національний банк визнає платіжну систему соціально важливою платіжною системою в разі її відповідності хоча б одному з таких критеріїв важливості платіжної системи:

1) платіжна система здійснює внутрішньодержавні перекази коштів та транскордонні перекази коштів, частка яких перевищує 10% від загальної суми переказів, виконаних системами переказу коштів, створених резидентами та нерезидентами;

2) платіжна система здійснює операції з використанням електронних платіжних засобів, частка яких перевищує 10% від загальної суми операцій, виконаних системами роздрібних платежів на території України.

4. Національний банк визнає платіжну систему важливою платіжною системою в разі її відповідності хоча б одному з таких критеріїв важливості платіжної системи:

1) платіжна система забезпечує проведення міжбанківських переказів, частка яких становить від 5 до 10% від загальної суми переказів, виконаних у країні системами міжбанківських розрахунків та через кореспондентські рахунки банків, відкриті в інших банках України;

2) платіжна система здійснює внутрішньодержавні перекази коштів та транскордонні перекази коштів, частка яких становить від 5 до 10% від загальної суми переказів, виконаних системами переказу коштів, створеними резидентами та нерезидентами;

3) платіжна система здійснює операції з використанням електронних платіжних засобів, частка яких становить від 5 до 10% від загальної суми операцій, виконаних системами роздрібних платежів на території України;

4) платіжна система здійснює внутрішньодержавні перекази коштів, частка яких становить більше ніж 5% від загальної суми внутрішньодержавних переказів коштів, виконаних системами переказу коштів, створеними резидентами та нерезидентами;

5) платіжна система здійснює транскордонні перекази коштів, частка яких становить більше ніж 5% від загальної суми транскордонних переказів, виконаних системами переказу коштів, створеними резидентами та нерезидентами.

Національний банк має право визнати платіжну систему, що є єдиною на ринку за видом послуг, які надаються з її використанням, важливою платіжною системою.

5. Національний банк визнає платіжну систему системно важливою, соціально важливою або важливою та/або приймає рішення про визнання платіжної системи такою, що більше не відповідає встановленим критеріям важливості платіжних систем, шляхом оформлення розпорядчого документа за підписом Голови Національного банку або його заступника, який здійснює загальне керівництво та контролює діяльність підрозділу Національного банку, до компетенції якого належать питання регулювання діяльності платіжних систем та нагляду (оверсайта) за ними.

Платіжна система визнається системно важливою, соціально важливою, важливою платіжною системою або такою, що більше не відповідає встановленим критеріям важливості платіжних систем, з дня, зазначеного у відповідному розпорядчому документі.

6. Національний банк протягом 15 календарних днів після визнання платіжної системи системно важливою, соціально важливою або важливою

платіжною системою або такою, що більше не відповідає встановленим критеріям важливості платіжних систем:

1) уносить відповідну інформацію до Реєстру та оприлюднює на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку;

2) надсилає платіжній організації платіжної системи (крім платіжної системи, створеної Національним банком) або її представництву в Україні письмове повідомлення про відповідність платіжної системи критеріям важливості платіжних систем або про визнання платіжної системи такою, що більше не відповідає встановленим критеріям важливості платіжних систем.

У повідомленні про відповідність платіжної системи критеріям важливості платіжних систем, зокрема, зазначаються:

дата визнання платіжної системи системно важливою, соціально важливою або важливою платіжною системою;

категорія важливості платіжної системи;

необхідність унесення змін до реєстраційних документів;

необхідність подання до Національного банку документів, що підтверджують виконання вимог цього Положення.

Національний банк надсилає повідомлення про відповідність платіжної системи критеріям важливості платіжних систем або про визнання платіжної системи такою, що більше не відповідає встановленим критеріям важливості платіжних систем, поштовим зв'язком із повідомленням про вручення.

7. Національний банк протягом 15 календарних днів після визнання міжнародної платіжної системи, створеної нерезидентом, значущою платіжною системою надсилає центральному банку країни, резидентом якої є платіжна організація цієї платіжної системи, письмовий запит для отримання інформації про оцінювання цієї платіжної системи на відповідність міжнародним стандартам нагляду (оверсайта) платіжних систем.

8. Платіжна організація платіжної системи, яку визнано системно важливою, зобов'язана виконати вимоги, установлені розділами V – XI та пунктом 1 розділу XII цього Положення.

Платіжна організація платіжної системи, яку визнано соціально важливою, зобов'язана виконати вимоги, установлені розділами V – XI та пунктом 2 розділу XII цього Положення.

Платіжна організація платіжної системи, яку визнано важливою, зобов'язана виконати вимоги, установлені розділами V – XI цього Положення.

Платіжна організація платіжної системи зобов'язана виконати вимоги, передбачені цим пунктом, протягом 90 календарних днів із дня надсилання Національним банком письмового повідомлення про відповідність платіжної системи критеріям важливості платіжних систем.

Національний банк має право на підставі обґрунтованого клопотання платіжної організації платіжної системи прийняти рішення про збільшення терміну виконання вимог, передбачених цим пунктом, на строк, що не може перевищувати 90 календарних днів.

9. Національний банк забезпечує виконання вимог цього Положення платіжними системами, платіжною організацією яких він є.

V. Вимоги до платіжної організації значущої платіжної системи щодо управління та організації діяльності

1. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана визначити у статутних або внутрішніх документах платіжної організації платіжної системи, затверджених її керівником, його заступником або керівним органом платіжної організації значущої платіжної системи:

1) цілі та завдання діяльності платіжної системи, у тому числі щодо забезпечення безперервності діяльності платіжної системи та планових операційних показників діяльності платіжної системи (кількість та сума операцій; час, необхідний для оброблення трансакцій, тощо);

2) механізми регулярного контролю за відповідністю результатів діяльності платіжної системи поставленим цілям та завданням;

3) склад, обов'язки, повноваження, порядок діяльності керівних органів (спостережної ради, правління тощо), відповідальність керівних органів та їх членів;

4) обов'язки, повноваження, відповідальність, порядок звітування керівним органам особи(іб) та/або підрозділу(ів), відповідальної(их) за управління ризиками, що виникають у платіжній системі, у тому числі функції і обов'язки працівників, відповідальних за управління операційним ризиком, та їх розподіл;

5) порядок внутрішнього контролю за управлінням ризиками та оцінки ефективності процесів управління;

6) порядок звітування особою(ами) та/або підрозділом(ами), відповідальною(ими) за управління ризиками та забезпечення інформаційної безпеки в платіжній системі, перед керівними органами платіжної організації значущої платіжної системи;

7) порядок вирішення конфліктів інтересів між заінтересованими особами та платіжною організацією платіжної системи під час прийняття нею рішень;

8) порядок контролю за відповідністю досягнутих результатів діяльності платіжної системи поставленим цілям та завданням діяльності платіжної системи.

2. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана здійснювати контроль за відповідністю досягнутих результатів діяльності платіжної системи поставленим цілям та завданням не рідше одного разу на рік.

3. До складу керівних органів платіжної організації значущої платіжної системи мають право входити дієздатні фізичні особи, які мають бездоганну ділову репутацію, вищу освіту та управлінський досвід не менше одного року.

4. Керівні органи платіжної організації значущої платіжної системи зобов'язані забезпечити, зокрема:

- 1) відповідність діяльності платіжної системи її завданням та цілям;
- 2) ефективне управління ризиками в платіжній системі та необхідні для цього ресурси;
- 3) повноту, достовірність та своєчасність надання інформації органам державної влади, власникам платіжної організації платіжної системи, учасникам платіжної системи та іншим заінтересованим особам;
- 4) внутрішній контроль за управлінням ризиками, у тому числі щодо захисту від зловживань інформацією з обмеженим доступом;
- 5) оцінку ефективності процесів управління;
- 6) відповідність системи захисту інформації платіжної системи законодавству України.

5. Керівні органи платіжної організації значущої платіжної системи зобов'язані призначити особу(іб) та/або підрозділ(и), відповідальну(их) за управління ризиками та забезпечення інформаційної безпеки в платіжній системі, та здійснювати нагляд за її діяльністю.

6. Платіжна організація значущої платіжної системи з метою ефективного управління ризиками зобов'язана забезпечити взаємодію особи(іб) або підрозділу(ів), відповідальної(их) за управління ризиками та забезпечення інформаційної безпеки в платіжній системі, з керівними органами та її(їх) незалежність.

VI. Вимоги до платіжної організації значущої платіжної системи щодо доступу та участі в платіжній системі

1. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана встановлювати умови членства в платіжній системі та висувати вимоги до учасників цієї платіжної системи щодо наявності необхідних операційних потужностей, фінансових ресурсів, юридичних повноважень, відповідності системи захисту інформації законодавству України, а також щодо вжиття заходів з метою запобігання виникненню ризику, що виходить за межі, установлені платіжною організацією значущої платіжної системи.

2. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана не рідше одного разу на рік контролювати дотримання учасниками платіжної системи встановлених нею вимог щодо участі в платіжній системі.

Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана фіксувати результати контролю за дотриманням учасниками платіжної системи встановлених нею вимог щодо участі в платіжній системі в окремому внутрішньому документі платіжної організації значущої платіжної системи, затвердженому її керівником або його заступником.

Міжнародна карткова платіжна система зобов'язана виконувати вимоги, установлені в цьому пункті, щодо учасників, яким платіжною організацією цієї платіжної системи надано право проводити розрахунки за операціями інших учасників у цій платіжній системі.

3. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана виявляти тих учасників платіжної системи, діяльність яких не відповідає встановленим вимогам щодо участі в платіжній системі.

Платіжна організація значущої платіжної системи, крім Національного банку, зобов'язана письмово попереджати Національний банк та органи державної влади в межах їх компетенції про виявлення фактів недотримання учасниками платіжної системи встановлених вимог щодо участі в платіжній системі, що призводять або можуть призвести до виникнення ризику, що виходить за межі ризиків, установлені платіжною організацією платіжної системи.

4. Платіжна організація значущої платіжної системи, у якій передбачена багаторівнева структура участі, зобов'язана встановити в реєстраційних документах вимогу до прямих учасників платіжної системи щодо надання платіжній організації платіжної системи не рідше двох разів на рік інформації про:

1) надання повноважень на здійснення діяльності в платіжній системі непрямим учасникам платіжної системи та іншим прямим учасникам, яким

платіжною організацією платіжної системи надано право проводити розрахунки за операціями інших учасників у цій платіжній системі;

2) непрямих учасників платіжної системи та/або прямих учасників, яким платіжною організацією платіжної системи надано право проводити розрахунки за операціями інших учасників у цій платіжній системі, обсяги трансакцій яких протягом 180 календарних днів більші, ніж обсяги трансакцій, здійснених за аналогічний період прямими учасниками платіжної системи, через яких здійснюються розрахунки в платіжній системі.

Обсяг інформації, передбаченої підпунктом другим цього пункту, визначається платіжною організацією платіжної системи.

5. Платіжна організація значущої платіжної системи, організаційною структурою якої передбачена багаторівнева структура участі, зобов'язана:

1) ідентифікувати додатковий кредитний ризик та ризик ліквідності, що можуть виникати внаслідок багаторівневої структури участі, та здійснювати їх аналіз не рідше одного разу на рік та після змін у реєстраційних документах платіжної системи;

2) визначити в реєстраційних документах відповідальність прямого та непрямого учасника платіжної системи за остаточність розрахунку за трансакціями, що здійснюються прямим учасником платіжної системи за дорученням непрямого учасника платіжної системи, та порядок оброблення цих трансакцій у разі невиконання зобов'язань прямим та/або непрямим учасником платіжної системи;

3) забезпечити, щоб невиконання зобов'язань прямим та/або непрямим учасником платіжної системи не впливало на остаточність розрахунків непрямих учасників платіжної системи.

6. Платіжна організація значущої платіжної системи, у якій передбачена багаторівнева структура участі, має право встановлювати умови, після виконання яких непрямий учасник платіжної системи зобов'язаний стати прямим учасником платіжної системи та привести свою діяльність у відповідність до вимог щодо умов участі, визначених платіжною організацією платіжної системи.

VII. Загальні вимоги до платіжної організації значущої платіжної системи щодо системи управління ризиками у значущій платіжній системі

1. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана визначити в реєстраційних документах, у частині опису управління ризиками,

механізми контролю і заходи щодо управління ризиками, а також мінімізації та усунення наслідків впливу ризиків, зокрема:

- 1) правового ризику;
- 2) кредитного ризику, ризику ліквідності, загального комерційного ризику, депозитарного ризику, інвестиційного ризику (далі – фінансові ризики);
- 3) розрахункового ризику;
- 4) операційного ризику;
- 5) системного ризику.

Національний банк визначає інформацію, зазначену в цьому пункті, щодо платіжних систем, платіжною організацією яких він є, у своїх розпорядчих документах.

2. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана регулярно:

1) аналізувати ризики, які виникають у діяльності платіжної системи та які можуть призвести до виникнення ризиків у діяльності інших осіб, у тому числі учасників платіжної системи, розрахунковий(і) банк(и) (за наявності), операторів послуг платіжної інфраструктури тощо, та встановлювати допустимі межі ризиків;

2) виявляти внутрішні та зовнішні загрози, що можуть спричинити виникнення ризиків у платіжній системі, та їх джерела;

3) забезпечувати звітування особи(іб) та/або підрозділу(ів), відповідальної(их) за управління ризиками та забезпечення інформаційної безпеки в платіжній системі, про результати аналізу роботи перед керівними органами платіжної організації платіжної системи.

3. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана вживати заходів щодо мінімізації та усунення наслідків впливу ризиків, що виникають у платіжній системі.

VIII. Вимоги до платіжної організації значущої платіжної системи щодо управління правовим ризиком у значущій платіжній системі

1. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана здійснювати постійний контроль за відповідністю реєстраційних документів,

договорів та інших правочинів законодавству України.

2. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана розробляти правила і порядок зменшення правового ризику, що виникає, якщо платіжна система або її учасники є суб'єктом права різних юрисдикцій.

IX. Вимоги до платіжної організації значущої платіжної системи щодо управління фінансовими ризиками у значущій платіжній системі

1. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана здійснювати кількісну оцінку, моніторинг, управління та контроль за фінансовими ризиками.

2. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана визначити в реєстраційних документах у частині опису управління ризиками:

1) порядок прийняття рішення платіжною організацією платіжної системи про невиконання зобов'язання учасником платіжної системи;

2) функції, обов'язки, права і відповідальність сторін у разі невиконання зобов'язання учасником платіжної системи;

3) порядок доведення платіжною організацією платіжної системи до відома учасників платіжної системи повідомлення про невиконання зобов'язання учасником платіжної системи;

4) порядок дій, у тому числі здійснення розрахунків, використання ресурсів та покриття втрат, у разі невиконання зобов'язання учасником платіжної системи;

5) план поповнення фінансових ресурсів платіжної організації платіжної системи після ліквідації наслідків невиконання учасником платіжної системи своїх зобов'язань;

б) порядок використання кожного виду ліквідних активів;

7) порядок дій у разі недостатності ліквідних активів у платіжній організації платіжної системи;

8) порядок відновлення ліквідності, у тому числі поповнення ліквідних активів.

Національний банк визначає інформацію, зазначену в цьому пункті, щодо платіжних систем, платіжною організацією яких він є, у своїх розпорядчих документах.

3. Платіжна організація значущої платіжної системи, що здійснює відкладені нетто-розрахунки, зобов'язана в надзвичайній ситуації забезпечити покриття найбільшого сукупного кредитного ризику двох прямих учасників платіжної системи, з урахуванням кредитного ризику непрямих учасників платіжної системи, за дорученням яких діють зазначені прямі учасники платіжної системи.

Платіжна організація платіжної системи, що залучає для здійснення розрахунків у платіжній системі розрахунковий(і) банк(и), зобов'язана вимагати від нього(них) виконання вимог цього пункту шляхом установаження відповідної вимоги до нього(них) у своїх реєстраційних документах.

4. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана диверсифікувати ліквідні активи за джерелами їх надходження та регулярно перевіряти доступність ліквідних активів.

5. Платіжна організація значущої платіжної системи, у якій передбачено розподіл непокритого дефіциту ліквідності між учасниками платіжної системи, зобов'язана узгодити з учасниками платіжної системи порядок розподілу непокритого дефіциту ліквідності між учасниками платіжної системи та довести його до відома учасників платіжної системи.

6. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана контролювати свої грошові потоки та операційні витрати.

7. Платіжна організація значущої платіжної системи не має права вкладати активи учасників платіжної системи у цінні папери учасників платіжної системи як прямих, так і непрямих та цінні папери їх афілійованих осіб.

8. Платіжна організація значущої платіжної системи не має права використовувати активи учасників платіжної системи для власної комерційної діяльності, у тому числі для надання кредитів.

9. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана не рідше одного разу на рік аналізувати потенційні зміни доходів та операційних витрат, а також можливість виникнення значних разових збитків, за умови підвищення загального комерційного ризику.

10. Платіжна організація значущої платіжної системи, що здійснює розрахунки через розрахунковий(і) банк(и), зобов'язана контролювати

концентрацію поточного та потенційного майбутнього кредитних ризиків та ризику ліквідності, на які вона наражається в результаті такої взаємодії.

11. Платіжна організація значущої платіжної системи має право вимагати забезпечення від учасників платіжної системи для управління кредитним ризиком.

Платіжна організація значущої платіжної системи, що вимагає забезпечення, зобов'язана:

1) приймати у забезпечення тільки активи з низьким рівнем кредитного ризику, ризику ліквідності та ринкового ризику;

2) здійснювати аналіз потенційних змін вартості забезпечення та ринкової ситуації;

3) диверсифікувати активи, які вона приймає як забезпечення;

4) мінімізувати ризики, пов'язані з використанням активів, прийнятих у забезпечення, що виражені в іноземній валюті та/або розміщені за межами України, та/або емітовані нерезидентом України.

X. Вимоги до платіжної організації значущої платіжної системи щодо управління розрахунковим ризиком у значущій платіжній системі

1. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана визначити в реєстраційних документах у частині опису порядку здійснення переказу в платіжній системі та взаєморозрахунків за цим переказом:

1) момент остаточності розрахунків;

2) вимоги до розрахункового(их) банку(ів), з яким (якими) вона взаємодіє (крім Національного банку).

Національний банк визначає момент остаточності розрахунків у платіжних системах, платіжною організацією яких він є, у своїх розпорядчих документах.

2. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана:

1) забезпечувати своєчасний остаточний розрахунок;

2) використовувати для розрахунків активи з мінімальним або нульовим кредитним ризиком та ризиком ліквідності.

3. Платіжна організація значущої платіжної системи, що уклала договір про здійснення розрахунків у платіжній системі з розрахунковим(и) банком(ами), зобов'язана узгодити строк здійснення остаточного розрахунку розрахунковим(и) банком(ами).

4. Платіжна організація значущої платіжної системи, що здійснює транскордонні перекази, зобов'язана забезпечувати своєчасний та ефективний обмін інформацією в платіжній системі з урахуванням міжнародних стандартів (правил та форматів передавання повідомлень і контрольних даних для ідентифікації фінансових інструментів, контрагентів тощо).

5. Платіжна організація значущої платіжної системи має право здійснювати розрахунки в платіжній системі самостійно з урахуванням вимог законодавства України або через один чи більше розрахункових банків.

XI. Вимоги до платіжної організації значущої платіжної системи щодо управління операційним ризиком у значущій платіжній системі. Забезпечення безперервності діяльності значущої платіжної системи

1. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана розробити план заходів із забезпечення безперервності діяльності платіжної системи (далі – План заходів), що затверджується керівним органом платіжної організації платіжної системи.

План заходів має передбачати:

1) порядок відновлення безперервності діяльності платіжної системи в разі настання надзвичайної ситуації;

2) технологію виконання операцій у надзвичайній ситуації;

3) строк відновлення безперервності діяльності платіжної системи та момент її відновлення;

4) порядок повідомлення заінтересованих осіб про виникнення надзвичайної ситуації;

5) порядок взаємодії та комунікацій у надзвичайній ситуації між працівниками платіжної організації платіжної системи, а також платіжною організацією платіжної системи та заінтересованими особами;

6) порядок дій щодо забезпечення виконання/надання критичних операцій/послуг у разі відмови телекомунікаційних мереж та/або окремих складових програмно-технічного забезпечення;

7) функції та відповідальність працівників, які забезпечують виконання/надання критичних операцій/послуг, у разі настання надзвичайної ситуації;

8) порядок формування, склад, завдання та функції тимчасової структурної одиниці платіжної організації платіжної системи, що формується на час надзвичайної ситуації та ліквідації її наслідків і відповідає за реалізацію Плану заходів;

9) потенційні внутрішні та зовнішні загрози для діяльності платіжної системи та можливий їх вплив;

10) критерії класифікації операцій/послуг, що виконуються/надаються платіжною системою за ступенем їх критичності;

11) критерії віднесення прямих та непрямих учасників платіжної системи та операторів послуг платіжної інфраструктури до тих, від яких платіжна організація платіжної системи критично залежить;

12) перелік критичних залежностей і критичних операцій/послуг платіжної системи, у тому числі тих, що передано оператору послуг платіжної інфраструктури;

13) порядок реєстрації та аналізу операційних проблем та фактів порушення безперервності діяльності платіжної системи;

14) порядок дій щодо блокування/знищення критичних засобів захисту інформації в надзвичайній ситуації та розгортання системи захисту інформації платіжної системи в резервній робочій зоні.

Інформація, що міститься в Плані заходів, крім тієї, що зазначена в пункті 2 цього розділу, є конфіденційною.

Національний банк визначає інформацію, зазначену в цьому пункті, щодо платіжних систем, платіжною організацією яких він є, у своїх розпорядчих документах.

2. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана повідомити заінтересованим особам інформацію про порядок:

1) повідомлення заінтересованих осіб про виникнення надзвичайної ситуації;

2) взаємодії та комунікацій у надзвичайній ситуації між працівниками платіжної організації платіжної системи, а також платіжною організацією платіжної системи та заінтересованими особами;

3) дій щодо забезпечення виконання/надання критичних операцій/послуг у разі відмови телекомунікаційних мереж та/або окремих складових програмно-технічного забезпечення.

У разі оновлення інформації, зазначеної в цьому пункті, платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана повідомити заінтересованим особам оновлену інформацію не пізніше ніж через 15 календарних днів після затвердження змін до Плану заходів.

3. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана забезпечити незалежність виконання функцій та обов'язків щодо реалізації Плану заходів від конкретних працівників платіжної організації платіжної системи.

4. Платіжна організація значущої платіжної системи, крім Національного банку, подає до Національного банку План заходів у термін, визначений ним у повідомленні про відповідність платіжної системи критеріям важливості платіжних систем.

Платіжна організація значущої платіжної системи, створеної резидентом, зобов'язана подати План заходів, засвідчений відбитком печатки платіжної організації платіжної системи та підписом керівника.

Платіжна організація значущої платіжної системи, створеної нерезидентом, зобов'язана подати План заходів мовою оригіналу та його переклад на українську мову, засвідчений нотаріально та підписом керівника платіжної організації платіжної системи.

5. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана проводити перегляд і тестування Плану заходів не рідше одного разу на рік.

Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана письмово повідомляти Національний банк про зміни, внесені до Плану заходів.

6. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана створити постійно діючу структурну одиницю або визначити посадову особу, у положенні/посадовій інструкції якої визначені обов'язки та відповідальність за розроблення, перегляд, оновлення та тестування Плану заходів.

7. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана в надзвичайній ситуації забезпечити створення тимчасової структурної одиниці, що формується на час надзвичайної ситуації та ліквідації її наслідків та відповідає за реалізацію Плану заходів, у тому числі проведення консультацій

із заінтересованими особами та повідомлення про виникнення надзвичайної ситуації.

8. Платіжна організація платіжної системи має право визнати учасника значущої платіжної системи таким, від якого вона критично залежить, якщо протягом 180 календарних днів такий учасник платіжної системи здійснює більше 25% від загальної суми операцій, що здійснюються в платіжній системі, та за потреби встановити до такого учасника платіжної системи додаткові вимоги щодо управління ризиками в платіжній системі.

9. Платіжна організація значущої платіжної системи має право встановити вимоги до операторів послуг платіжної інфраструктури, від яких вона критично залежить, щодо:

1) виявлення та управління операційними ризиками, що притаманні операціям і послугам, які передаються оператору послуг платіжної інфраструктури для виконання/надання;

2) забезпечення належного рівня захисту інформації відповідно до вимог законодавства України;

3) забезпечення доступності та надійності критичних операцій/послуг, які виконує/надає оператор послуг платіжної інфраструктури в платіжній системі;

4) забезпечення своєчасного відновлення виконання/надання критичних операцій/послуг у разі настання надзвичайної ситуації;

5) повідомлення платіжної організації платіжної системи про порушення діяльності оператора послуг платіжної інфраструктури, що можуть вплинути на безперервність діяльності платіжної системи;

6) забезпечення ефективного обміну інформацією з платіжною організацією, а за потреби з учасниками платіжної системи;

7) погодження з платіжною організацією платіжної системи передавання виконання функцій та/або операцій іншому оператору послуг платіжної інфраструктури та забезпечення отримання необхідної інформації платіжною організацією щодо цих операцій від нього;

8) необхідності повідомлення платіжній організації платіжної системи про внесення змін до програмно-технічних засобів, які оператор послуг платіжної інфраструктури використовує для виконання операцій/надання послуг у платіжній системі.

10. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана забезпечувати наявність зв'язку для взаємодії між працівниками платіжної організації платіжної системи, а також між платіжною організацією платіжної системи та заінтересованими особами під час надзвичайної ситуації.

11. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана вести, постійно оновлювати та мати в наявності контактну інформацію про працівників, які забезпечують виконання/надання критичних операцій/послуг платіжної системи, а також контактних осіб заінтересованих осіб, у тому числі з їх резервних робочих зон (за їх наявності).

12. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана в разі настання надзвичайної ситуації мінімізувати передавання інформації фіксованим зв'язком і рухомим (мобільним) зв'язком, передбачити можливість передавання інформації через альтернативні канали зв'язку.

13. Платіжна організація значущої платіжної системи після виникнення кожного порушення безперервності діяльності зобов'язана документально зафіксувати дату та час, тривалість і причини порушень, шляхи вдосконалення механізмів забезпечення безперервності діяльності платіжної системи.

ХІІ. Додаткові вимоги до платіжної організації системно важливої та соціально важливої платіжної системи

1. Платіжна організація системно важливої платіжної системи зобов'язана:

1) здійснювати розрахунки в режимі реального часу або забезпечувати завершення розрахунків упродовж операційного дня, у тому числі в надзвичайній ситуації;

2) відновити виконання/надання критичних операцій/послуг не пізніше ніж через дві години після виникнення події, що викликала настання надзвичайної ситуації;

3) забезпечувати наявність резервної робочої зони;

4) забезпечувати початок роботи резервної робочої зони одразу після виникнення надзвичайної ситуації, що несе загрозу для безперервності діяльності платіжної системи;

5) підтримувати в резервній робочій зоні достатні матеріальні та трудові ресурси до відновлення штатного режиму діяльності платіжної системи;

б) забезпечувати фізичну відокремленість каналів зв'язку основної та резервної робочих зон;

7) передбачити в Плані заходів:

порядок використання резервної робочої зони;

порядок відновлення безперервності діяльності платіжної системи та роботи комп'ютерних систем у разі настання надзвичайної ситуації, з урахуванням вимоги, визначеної в підпункті 2 цього пункту;

порядок забезпечення безперервного виконання/надання критичних операцій/послуг;

8) забезпечувати в надзвичайних ситуаціях надання послуг у платіжній системі на рівні, не нижчому, ніж планові показники операційної діяльності, визначені у внутрішніх документах.

2. Платіжна організація соціально важливої платіжної системи зобов'язана:

1) забезпечувати безперервність діяльності платіжної системи;

2) забезпечувати в надзвичайних ситуаціях надання послуг у платіжній системі на рівні, не нижчому, ніж планові операційні показники діяльності платіжної системи, визначені у внутрішніх документах;

3) інформувати заінтересованих осіб, а за потреби громадськість про основні рішення керівних органів платіжної організації платіжної системи.

ХІІІ. Вимоги до платіжної організації платіжної системи щодо оприлюднення та надання інформації, а також захисту прав користувачів платіжної системи

1. Платіжна організація платіжної системи зобов'язана оприлюднювати на власному офіційному веб-сайті таку інформацію:

1) відомості, що підтверджують унесення платіжної системи до Реєстру;

2) опис організаційної структури платіжної системи;

3) склад керівних органів платіжної організації платіжної системи;

4) умови участі в платіжній системі;

5) перелік учасників платіжної системи;

б) порядок призупинення участі та виключення учасника платіжної системи, який порушує вимоги щодо участі в платіжній системі або більше їм не відповідає;

7) опис послуг, що надаються платіжною системою, у тому числі всіх платних послуг;

8) вартість послуг, що надаються користувачам платіжної системи;

9) перелік прав і обов'язків платіжної організації платіжної системи та її учасників;

10) порядок вирішення спорів між учасниками та користувачами платіжної системи.

Платіжна організація платіжної системи зобов'язана оновлювати інформацію, визначену в цьому пункті, після її зміни, але не рідше одного разу на рік.

2. Учасники систем переказу коштів, а також платіжні організації систем переказу коштів-резиденти, що здійснюють переказ коштів, зобов'язані оприлюднювати на офіційному веб-сайті та розміщувати в пунктах приймання/виплати переказів коштів у доступному для огляду користувачами платіжної системи місці актуальної інформації щодо:

1) послуг, які надає система переказу коштів;

2) порядку (умов) здійснення переказу коштів;

3) видів валют переказу коштів;

4) курсу обміну валют;

5) вартості послуг з переказу коштів;

б) пунктів виплати переказів коштів у системі переказу коштів;

7) порядку вирішення спорів між учасниками та користувачами системи переказу коштів.

3. Платіжна організація платіжної системи зобов'язана надавати роз'яснення учасникам платіжної системи стосовно їх участі в платіжній системі та пов'язаними з цим ризиками та проводити консультації:

1) з новими учасниками платіжної системи – перед початком надання ними послуг у платіжній системі;

2) з діючими учасниками платіжної системи – не рідше одного разу на рік.

4. Платіжна організація платіжної системи зобов'язана надавати учасникам платіжної системи інформацію, необхідну для забезпечення безперервності діяльності платіжної системи та управління ризиками в платіжній системі.

5. Платіжна організація платіжної системи зобов'язана забезпечити збереження та нерозголошення інформації, що може загрожувати безпеці та цілісності платіжної системи, та інформації, що містить комерційну таємницю та/або конфіденційну інформацію про учасників платіжної системи.

XIV. Порядок здійснення оцінювання платіжних систем

1. Національний банк здійснює такі типи оцінювання платіжних систем:

1) комплексне оцінювання значущої платіжної системи;

2) оцінювання окремих аспектів діяльності платіжної системи (далі – тематичне оцінювання).

2. Національний банк розробляє методики для здійснення оцінювання платіжних систем та їх самооцінювання з урахуванням методології оцінювання дотримання міжнародних стандартів нагляду (оверсайта) платіжних систем, розробленої Комітетом з платіжних і розрахункових систем Банку міжнародних розрахунків і Технічним комітетом Міжнародної організації комісій з цінних паперів.

3. Національний банк здійснює комплексне оцінювання значущої платіжної системи на підставі затвердженого Національним банком плану комплексного оцінювання значущих платіжних систем (далі – план оцінювання).

План оцінювання складається на один рік і затверджується до 01 січня наступного року.

Національний банк розміщує план оцінювання на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку.

Національний банк має право не включати до плану оцінювання платіжну систему, створену нерезидентом, у разі отримання від центрального банку країни, резидентом якої є платіжна організація цієї платіжної системи,

інформації про проведене або заплановане оцінювання цієї міжнародної платіжної системи.

4. Національний банк здійснює комплексне оцінювання значущої платіжної системи не раніше ніж через 36 місяців із дня закінчення останнього комплексного оцінювання цієї платіжної системи.

Строк проведення комплексного оцінювання платіжної системи не може перевищувати трьох місяців і збігатися з терміном проведення планової виїзної перевірки.

5. Національний банк здійснює комплексне оцінювання значущої платіжної системи не раніше ніж через шість місяців із дня визнання її значущою.

6. Національний банк повідомляє платіжну організацію значущої платіжної системи про комплексне оцінювання платіжної системи не менше ніж за 30 календарних днів до початку оцінювання платіжної системи.

Повідомлення про комплексне оцінювання надсилається в письмовій формі та містить, зокрема, таку інформацію:

1) дати початку та закінчення комплексного оцінювання платіжної системи;

2) період, що підлягає оцінюванню платіжної системи.

7. Платіжна організація значущої платіжної системи зобов'язана здійснювати самооцінювання відповідно до методики, розробленої Національним банком, та не пізніше ніж за п'ять робочих днів до початку комплексного оцінювання надіслати висновки до Національного банку за встановленою ним формою.

Платіжна організація платіжної системи зобов'язана надавати актуальну на момент направлення інформацію за результатами самооцінювання платіжної системи.

Платіжна організація платіжної системи незалежно від важливості платіжної системи має право здійснити її самооцінювання за власною ініціативою та надіслати висновки до Національного банку.

8. Джерелом інформації під час здійснення Національним банком оцінювання платіжних систем є, зокрема:

1) реєстраційні документи платіжної системи;

2) План заходів;

3) внутрішні документи платіжної системи;

4) результати моніторингу платіжних систем;

- 5) інформація за результатами виїзних перевірок;
- 6) інформація та документи, отримані від об'єктів нагляду (оверсайта) на запит Національного банку;
- 7) інформація, що надходить від органів державної влади;
- 8) інформація, що надходить від міжнародних організацій та центральних банків, з якими Національний банк здійснює спільний нагляд (оверсайт) платіжних систем;
- 9) інформація, що надходить від користувачів платіжної системи;
- 10) висновки зовнішніх аудиторів;
- 11) внутрішні звіти керівних органів платіжної організації платіжної системи, зборів учасників платіжної системи, а також звіти за результатами внутрішнього аудиту;
- 12) протоколи за результатами двосторонніх та багатосторонніх переговорів Національного банку з платіжною організацією платіжної системи, учасниками платіжної системи, операторами послуг платіжної інфраструктури;
- 13) висновки за результатами самооцінювання;
- 14) публічно доступна інформація про платіжну систему.

9. Національний банк готує звіт за результатами комплексного оцінювання значущої платіжної системи (далі – Звіт) у двох примірниках за формою, наведеною в додатку 1 до цього Положення.

10. У Звіті зазначається така інформація:

- 1) найменування платіжної системи;
- 2) повне найменування платіжної організації платіжної системи;
- 3) дата визнання платіжної системи значущою;
- 4) категорія важливості платіжної системи;
- 5) період діяльності, за який здійснено оцінювання платіжної системи, і термін здійснення оцінювання платіжної системи (дати початку і закінчення);

- 6) кількість прямих учасників;
- 7) кількість непрямих учасників;
- 8) повне найменування розрахункового(их) банку(ів);
- 9) перелік операторів послуг платіжної інфраструктури (за наявності);
- 10) результати моніторингу діяльності платіжної системи в динаміці за період діяльності платіжної системи, за який здійснюється оцінювання платіжної системи;
- 11) перелік матеріалів, які використовувалися під час оцінювання платіжної системи;
- 12) результати комплексного оцінювання відповідності платіжної організації законодавству України та міжнародним стандартам нагляду (оверсайта) платіжних систем;
- 13) факти неподання платіжною організацією платіжної системи інформації та/або документів, необхідних для здійснення оцінювання платіжної системи в установлені строки (якщо такі були);
- 14) висновки: перелік виявлених під час оцінювання платіжної системи порушень у її діяльності та недоліків (за наявності), а також загальні рекомендації щодо усунення порушень і вдосконалення діяльності платіжної системи.

11. Національний банк здійснює тематичне оцінювання платіжної системи за наявності обґрунтованих підстав, якими, зокрема, є:

- 1) необхідність здійснення контролю за усуненням платіжною організацією платіжної системи порушень, виявлених під час комплексного оцінювання платіжної системи;
- 2) внесення змін до правил значущої платіжної системи;
- 3) порушення безперервності діяльності платіжної системи.

12. Національний банк здійснює тематичне оцінювання платіжної системи без попередження платіжної організації платіжної системи.

13. Національний банк готує довідку про результати тематичного оцінювання платіжної системи (далі – Довідка) у двох примірниках за формою, наведеною в додатку 2 до цього Положення.

У Довідці зазначається така інформація:

- 1) найменування платіжної системи;
- 2) повне найменування платіжної організації платіжної системи;
- 3) період оцінювання платіжної системи;
- 4) термін проведення оцінювання платіжної системи;
- 5) підстави для здійснення тематичного оцінювання платіжної системи;
- 6) результати оцінювання відповідності платіжної організації законодавству України та міжнародним стандартам нагляду (оверсайта) платіжних систем [за окремим(и) напрямом(ами)];
- 7) факти неподання платіжною організацією платіжної системи інформації та/або документів, необхідних для здійснення оцінювання платіжної системи в установлені строки (якщо такі були);
- 8) висновки: перелік виявлених під час оцінювання платіжної системи порушень у її діяльності та недоліків (за наявності), а також загальні рекомендації щодо усунення порушень та вдосконалення діяльності платіжної системи.

14. Національний банк не пізніше ніж через 15 календарних днів із дати завершення оцінювання платіжної системи надсилає другий примірник Звіту або Довідки платіжній організації платіжної системи поштовим зв'язком із повідомленням про вручення.

15. Платіжна організація платіжної системи має право впродовж семи календарних днів із дня отримання Звіту або Довідки надати Національному банку обґрунтовані заперечення фактів порушень, зазначених у Звіті або Довідці, які оформляються письмово, засвідчуються підписом керівника платіжної організації платіжної системи і відбитком печатки та доповнюються документами, що підтверджують ці заперечення.

16. Національний банк вимагає від платіжної організації платіжної системи, у діяльності якої виявлено порушення вимог законодавства України, їх усунення шляхом надсилання листа з вимогою (далі – письмова вимога) у порядку, установленому нормативно-правовими актами, що визначають

порядок пред'явлення Національним банком вимог до об'єктів нагляду (оверсайта) щодо усунення порушень законодавства України та застосування до них заходів впливу.

17. Національний банк оприлюднює інформацію про результати оцінювання платіжної системи на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку.

XV. Удосконалення діяльності платіжних систем

1. Національний банк надає рекомендації щодо вдосконалення діяльності платіжних систем шляхом надсилання платіжним організаціям платіжних систем відповідного листа та/або оприлюднення на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку, та/або видання методичних рекомендацій щодо окремих питань діяльності платіжних систем.

2. Національний банк проводить робочі зустрічі з представниками платіжних організацій платіжних систем з метою обговорення питань щодо вдосконалення діяльності платіжних систем в Україні.

3. Національний банк готує річний звіт за результатами нагляду (оверсайта) платіжних систем за попередній рік, що подається Голові Національного банку та/або його заступникові, який здійснює загальне керівництво та контролює діяльність підрозділу Національного банку, до компетенції якого належать питання регулювання діяльності платіжних систем та нагляду (оверсайта) за ними, до 20 січня поточного року.

Річний звіт за результатами нагляду (оверсайта) платіжних систем повинен, зокрема, містити:

- 1) аналіз показників діяльності платіжних систем та їх динаміки;
- 2) інформацію про важливість платіжних систем;
- 3) інформацію про результати проведеного оцінювання платіжних систем та їх самооцінювання;
- 4) пропозиції щодо вдосконалення діяльності платіжних систем в Україні.

XVI. Співпраця та спільний нагляд (оверсайт) платіжних систем

1. Національний банк співпрацює з органами державної влади України під час здійснення нагляду (оверсайта) платіжних систем у порядку, установленому законодавством України, а також шляхом створення міжвідомчих робочих груп, проведення спільних заходів з метою обміну інформацією тощо.

2. Національний банк співпрацює з центральними банками інших держав та міжнародними організаціями у сфері нагляду (оверсайта) платіжних систем відповідно до укладених договорів, меморандумів чи інших домовленостей.

3. Національний банк у разі потреби обмінюється інформацією щодо діяльності платіжних систем, створених нерезидентами, з центральними банками інших держав, резидентами яких є платіжні організації цих платіжних систем, з центральними банками, що є емітентами валюти, у якій здійснюються перекази в платіжній системі, внесений до Реєстру, а також з іншими іноземними органами влади.

Директор
Департаменту платіжних
систем та розрахунків

В. М. Кравець

ПОГОДЖЕНО
Заступник Голови
Національного банку України

_____ Я. В. Смолій
(підпис)
“ ____ ” _____ 2014 року
(дата)

Додаток 1
до Положення про нагляд
(оверсайт) платіжних
систем та систем
розрахунків в Україні
(пункт 9 розділу XIV)

Звіт
за результатами комплексного оцінювання значущої платіжної системи

(найменування платіжної системи)

Платіжна організація платіжної системи _____
(повне найменування платіжної організації платіжної системи)

Визнана _____ з _____
(категорія важливості платіжної системи) (число, місяць, рік)

Оцінювання платіжної системи здійснювалося з _____ до _____ за
(число, місяць, рік) (число, місяць, рік)
період діяльності в термін з _____ до _____.
(число, місяць, рік) (число, місяць, рік)

Види та кількість учасників платіжної системи

Розрахунковий(і) банк(и) _____
[повне найменування розрахункового(их) банку(ів)]

Перелік операторів послуг платіжної інфраструктури (за наявності)

I. Перелік матеріалів, які використовувалися під час оцінювання платіжної системи.

II. Результати моніторингу діяльності платіжної системи в динаміці за період діяльності платіжної системи, за який здійснюється оцінювання платіжної системи.

III. Результати комплексного оцінювання відповідності платіжної організації законодавству України та міжнародним стандартам нагляду (оверсайта) платіжних систем.

IV. Факти неподання платіжною організацією платіжної системи інформації та/або документів, необхідних для здійснення оцінювання платіжної системи в установлені строки (якщо такі були).

V. Висновки: перелік виявлених під час оцінювання платіжної системи порушень у її діяльності та недоліків (за наявності), а також загальні рекомендації щодо усунення порушень і вдосконалення діяльності платіжної системи.

Керівник підрозділу,
відповідального
за здійснення оцінювання
платіжної системи

(підпис)

Ініціали, прізвище

Виконавці:

Посада

(підпис)

Ініціали, прізвище

Додаток 2
до Положення про нагляд
(оверсайт) платіжних
систем та систем
розрахунків в Україні
(пункт 13 розділу XIV)

Довідка
про результати тематичного оцінювання платіжної системи

(найменування платіжної системи)
Платіжна організація платіжної системи _____

(повне найменування платіжної організації платіжної системи)

Оцінювання платіжної системи здійснювалося з _____ до _____ за
(число, місяць, рік) (число, місяць, рік)
період діяльності з _____ до _____
(число, місяць, рік) (число, місяць, рік)

I. Підстави для здійснення тематичного оцінювання платіжної системи.

II. Результати оцінювання відповідності платіжної організації законодавству України та міжнародним стандартам нагляду (оверсайта) платіжних систем [за окремим(и) напрямом(ами)].

III. Факти неподання платіжною організацією платіжної системи інформації та/або документів, необхідних для здійснення оцінювання платіжної системи в установлені строки (якщо такі були).

IV. Висновки: перелік виявлених під час оцінювання платіжної системи порушень у її діяльності та недоліків (за наявності), а також загальні рекомендації щодо усунення порушень та вдосконалення діяльності платіжної системи.

Керівник підрозділу,
відповідального
за здійснення оцінювання
платіжної системи

(підпис)

Ініціали, прізвище

Виконавці:

Посада

(підпис)

Ініціали, прізвище